

Monumentnummer*: 520608

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 oktober 2001
Kadaster deel/nr 82729/162

Woonplaats* Breukelen *Gemeente** Stichtse Vecht *Provincie** Utrecht

Locatiennaam Breukelen *Locatieomschrijving*

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Breukelen-Nijenrode	C			931
Breukelen-Nijenrode	C			1801
Breukelen-Nijenrode	C			2613
Breukelen-Nijenrode	C			1852
Breukelen-Nijenrode	C			924
Breukelen-Nijenrode	C			1795
Breukelen-Nijenrode	C			1853
Breukelen-Nijenrode	C			2301
Breukelen-Nijenrode	C			1728
Breukelen-Nijenrode	C			1306
Breukelen-Nijenrode	C			3493
Breukelen-Nijenrode	C			1854
Breukelen-Nijenrode	C			2393
Breukelen-Nijenrode	C			928
Breukelen-Nijenrode	C			1792
Breukelen-Nijenrode	C			3494
Breukelen-Nijenrode	C			2614
Breukelen-Nijenrode	C			922

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Breukelen-Nijenrode	C			1855
Breukelen-Nijenrode	C			3198
Breukelen-Nijenrode	C			1626
Breukelen-Nijenrode	C			929
Breukelen-Nijenrode	C			2615
Breukelen-Nijenrode	C			1868

*Omschrijving***

Inleiding

PARKAANLEG en LABYRINTH, als onderdeel van de buitenplaats Nijenrode. De buitenplaats heeft zijn oorsprong in een 13de eeuwse kasteel. Belangrijke uitbreidingen en restauraties hebben zich onder meer in de 17de eeuw voorgedaan onder Johan I Ortt, die ook de opdracht gaf voor de aanleg van een formele tuin. Vanaf 1907 was de buitenplaats in het bezit van de Amsterdamse koffiehandelaar Michiel Onnes. Hij liet het kasteel onder leiding van architect E.G. Wentinck herstellen naar een 17de eeuwse situatie en voegde enkele bijgebouwen toe. De tuinarchitecten L.A. Springer en H. Copijn waren verantwoordelijk voor de tussen 1912-1915 tot Landschappelijke tuin omgevormde aanleg met een gemengd karakter. De Amsterdamse kunsthandelaar J. Goudstikker liet in 1930 het labyrint aanleggen. Thans zetelt Nijenrode Universiteit voor Bedrijfskunde in het kasteel en is met de aankoop van grond in de richting van het Amsterdam Rijnkanaal het grondgebied van de buitenplaats opnieuw vergroot.

Omschrijving

Het circa 27 hectare grote, op een rechthoek uitgelegde door water omgeven park, grenst met een korte zijde aan de Straatweg te Breukelen. De langs de weg gelegen gracht staat in verbinding met de Vecht en vormt de oostelijke begrenzing. De gracht verbreedt zich halverwege tot slotgracht rond het eiland waarop het kasteel staat. Ten zuiden van het kasteleiland ligt een stenen brug over de oostelijke gracht, die onderdeel uit maakt van het poortgebouw. In het zuiden ligt een dam in de gracht, waarop het toegangshek staat. Ten zuiden van deze dam buigt de gracht af naar het westen. Na een aantal flauwe bochten buigt de waterloop scherp af naar het westen. Geheel in het zuidwesten van het park buigt het water af naar het noorden. Geheel in het noordwesten van het park loopt een smaller water naar het oosten. Na een keerdam en een aantal bochten sluit deze sloot aan op de oostelijke gracht. De westelijke waterloop staat in verbinding met de slingerende waterpartij van het park. Deze vijver ligt in het midden in de noordelijke helft van het park en is via vertakkingen niet alleen met deze waterloop verbonden, maar ook met de gracht om het zuidelijke terrein, waar onder meer het open weiland van de hertenkamp ligt. Ten noordwesten hiervan is het labyrint gelegen ter plaatse van de voormalige tennisbaan. Het labyrint wordt gevormd door lage buxushaagjes die in een patroon zijn aangelegd van concentrische cirkels en ten opzichte van het midden delen in diagonale positie. In het hart komt een klein beeldhouwwerk voor van een putto in een getordeerde houding.

Een eikenlaan benadrukt de noord-zuid as en vormt de verbinding tussen het kasteel, het poortgebouw en de zuidelijke toegang tot het park. Parallel aan deze laan, meer naar het westen toe ligt - tussen open gazons en de vijver - eveneens een eikenlaan. Nagenoeg haaks op deze noord-zuidverbindingen liggen (in het noorden) een kastanjelaan, (in het midden) een eikenlaan en (in het zuiden) een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

beukenlaan. Deze restanten van de formele zeventiende-eeuwse lanenstructuur vormen het kader, waarbinnen een landschappelijke aanleg is gerealiseerd. De landschappelijke tuin bevindt zich in het noordwesten, westen en zuidwesten van het park. Ten noorden van het kasteel ligt de noord-zuid georiënteerde, als formele tuin aangelegde rozentuin. Ten noorden van het rosarium ligt een ovale vijver, de zogenaamde vissekom, oorspronkelijk in gebruik als kweekvijver. In het noorden van het park, ten westen van het rosarium bevindt zich de ommuurde nutstuin. Ten noorden van de nutstuin bevindt zich een lange lindenberceau.

In het zuid-zuidwesten van het park bevindt zich het omgrachte, nagenoeg rechthoekige terrein van circa 2,5 hectare, waarbinnen onder meer de hertenkamp, de boomgaard en het fazanterie gelegen zijn. Aan de oostzijde ligt het omgrensde parallelgramvormige terrein van de hertenkamp; een weiland omheind door een ijzeren hekwerk en in de zuidwesthoek een hertenschuur. Bij deze schuur en in de noordwesthoek staan platanen. In het zuidwestelijke deel van het terrein bevindt zich een hoogstamboomgaard. In het noordwestelijke deel bevindt zich een fazanterie met volières, een voederhuisje en een speel-prieel, waar eertijds speeltoestellen vóór stonden. Ter plaatse van de voormalige tennisbaan bevindt zich een labyrint met buxushagen en in het centrum een zandstenen beeld van een kind met een dolfin. Tegenover het labyrint ligt een halfronde vijver met een eendenhuis, afgeschermd door een ijzeren hek.

Waardering

Het park van de historische buitenplaats Nijenrode is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en tuinarchitectonische waarde als goed bewaard voorbeeld van een parkaanleg met deeltuinen, waaronder de Landschappelijke tuin met een gemengd karakter van de hand van de tuinarchitecten L.A. Springer en H. Copijn uit het begin van de twintigste eeuw, de rozentuin, de nutstuin en bijzondere elementen als de zogenaamde 'vissekom'; het geheel aangelegd op de zeventiende-eeuwse formele structuur van lanen, waterpartijen en grachten. Het park heeft ensemblewaarde vanwege de ruimtelijk-functionele relatie met de gebouwde objecten en tuinsieraden van Nijenrode. Waardevol element binnen de parkaanleg betreft het labyrint uit de dertiger jaren van de 20ste eeuw.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument